

Aanvullende uitgangspunten Compensatieplan beschermde soorten

De compensatie van de platte schijfhoren wijkt op onderstaande punten af van: Activiteitenplan, Compensatieplan beschermde soorten en/of Referentieontwerp. Bij strijdigheden dienen onderstaande uitgangspunten gehanteerd te worden.

Voor overige soorten zijn ook diverse uitgangspunten veranderd ten opzichte van het Compensatieplan beschermde soorten (d.d. 25 maart 2024) door voortschrijdend inzicht of naar aanleiding van de vergunningaanvraag.

Platte schijfhoren

De compensatie voor platte schijfhoren in de HZP dient als volgt uitgevoerd te worden:

Nieuw leefgebied HZP

- De groen aangegeven watergangen dienen na het graven voorzien te worden van waterplanten. Minimaal een cementkuip (90L) waterplanten per 3 m slootlengte uit sloten waar platte schijfhoren niet of sporadisch voorkomt in de HZP.
- De groene sloten en verbredingen dienen 70 cm water te bevatten uitgaande van het huidige polderpeil van 0,00 m NAP.
- Taluds van de sloten zijn bij een breedte van 3 m of breder een oever 1:3 en een oever 1:5. De 1:5 oever dient te liggen op de oever die na begroeiing met riet e.d. zorgt voor de minste schaduw op de waterbodem en waterplanten. Bij een breedte van 3 m of minder zijn beide oevers 1:3.
- Aangegeven slootbreedte is op waterniveau bij een polderpeil van 0,00 m NAP.
- Voor de twee extra duikers (t.o.v. het RO) in Polder Zuileshoeve dient uitgegaan te worden van 2 x 9,0 m en een diameter van 500 mm.

Opwaarderen bestaand leefgebied HZP

- De bestaande sloten (blauw) dienen minimaal 50 cm water te bevatten uitgaande van het bestaande polderpeil van 0,00 m NAP. Van de noordelijke watergang in Polder Zuileshoeve is bekend dat deze 0,20 m gebaggerd moet worden. Van de overige blauwe (bestaande) sloten in de Polder Zuileshoeve dient er van uitgegaan te worden dat 50% 0,20 m gebaggerd moet worden.
- Het baggeren dient pas uitgevoerd te worden als de nieuwe watergangen voldoende goed ontwikkeld zijn ter beoordeling van een deskundig ecooloog.
- Gedurende de realisatie dienen de blauw en geel aangegeven watergangen (zie afbeeldingen 1 en 2) in oktober voor 50% van het oppervlak geschoond te worden. Bij watergangen breder dan 1,5 m dient dit vanuit het midden van de watergang tot en met 1 oever te zijn. In kleinere watergangen 50% van de slootlengte. Jaarlijks wisselt het deel wat geschoond wordt.

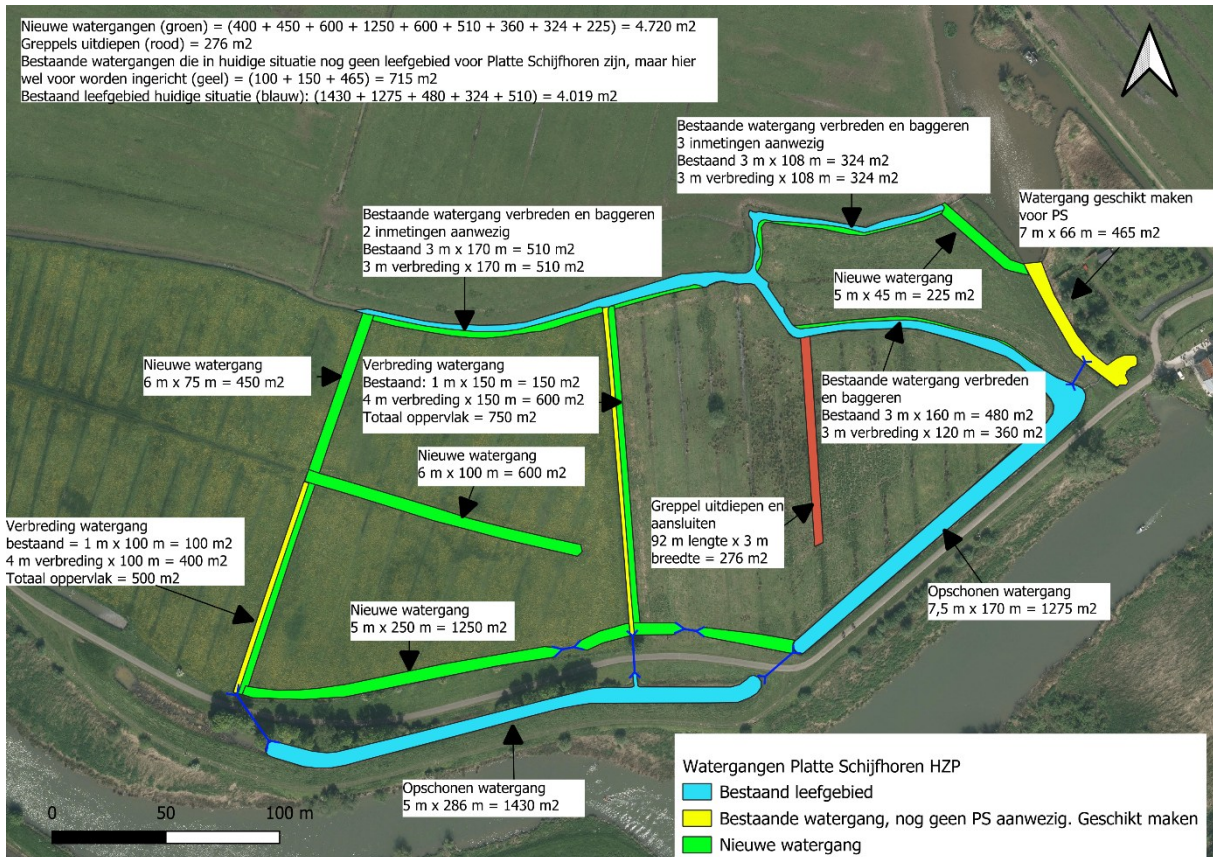
Opwaarderen sloten tot leefgebied in Avelingen

- Een deel van de watergangen in de polder Avelingen (zie afbeelding 3) met een totaal oppervlak van minimaal 1 ha (dit is een deel van de watergangen) dient opgewaardeerd te worden zodat het geschikt is als leefgebied voor platte schijfhoren. De daadwerkelijke sloten die dit betreft, dienen bepaald te worden door een ecologisch deskundige in overleg met Staatsbosbeheer en RWS. Opwaarderen dient uitgevoerd te worden middels het behouden van een deel van de oever- en slootvegetatie in najaar en winter. Gedurende de realisatie dient in oktober maximaal 50% van het oppervlak van de watergangen geschoond te worden. Bij watergangen breder dan 1,5 m dient dit vanuit het midden van

de watergang tot en met 1 oever te zijn. In kleinere watergangen 50% van de slootlengte. Jaarlijks wisselt het deel of oever die geschoond wordt.

Onderhoud leefgebied HZP gedurende de uitvoering

- Gedurende de realisatie dienen de blauw en geel aangegeven watergangen (zie afbeeldingen 1 en 2) in oktober (check gedragscode) voor 50% van het oppervlak geschoond te worden. Bij watergangen breder dan 1,5 m dient dit vanuit het midden van de watergang tot en met 1 oever te zijn. In kleinere watergangen 50% van de slootlengte.

Afbeelding 1 – Compensatielocatie Te behouden polder HZP / Polder Zuileshoeve

Afbeelding 2 - Compensatielocatie Watergang noord HZP

Afbeelding 3 - Compensatielocatie Avelingen

Ooievaar

De bestaande, in gebruik zijnde nestpaal voor ooievaar wordt voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden over een kleine afstand (ca. 80 m) naar het zuidwesten verplaatst (zie afbeelding **fout! geen tekst met de opgegeven stijl in het document..1**). Bij het verplaatsen van de paal wordt rekening gehouden met de broedperiode van ooievaar. Het verplaatsen van het nest wordt uitgevoerd als ooievaars niet broeden en niet op het nest aanwezig zijn (om doden/verstoren van de dieren bij het verplaatsen te voorkomen), dus in de periode tussen 1 september en 31 maart. Hierbij vindt begeleiding plaats door een deskundig ecooloog. Zodoende kan de soort na de winter terugkeren naar dezelfde nestpaal.

In het geval er bij deze nestpaal sprake is van overwinterende ooievaars, dan geldt de extra voorwaarde voor het verplaatsen van de nestpaal (naast bestaande voorwaarde van verplaatsen buiten broedseizoen) dat deze - onder begeleiding van een deskundig ecooloog- wordt verplaatst op een moment dat de ooievaar (tijdelijk) is weggevloden van het nest. Hiermee wordt doden en verstoren bij de verplaatsing van de nestpaal voorkomen.

Afbeelding **fout! Geen tekst met de opgegeven stijl in het document..1** Nieuwe locatie ooievaarspaal (paars) ten opzichte van oorspronkelijke locatie (roze)

Teunisbloempijlstaart

- Om vernietiging van essentieel leefgebied (in gebruik zijnde waardplanten/strooisellaag door eieren/rupsen/poppen) en doden/verstoren van individuen van teunisbloempijlstaart te voorkomen, worden waar mogelijk waardplanten van deze soort (denk aan teunisbloem, wilgenroosje, basterdwederik, kattenstaart; inclusief strooisellaag eronder) behouden.
- Waar dit niet mogelijk is, worden de planten tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden verwijderd. Dit verwijderen van de waardplanten gebeurt in het voorjaar (mrt/apr; in ieder geval voor mei), zodat hierop geen nieuwe eieren van de soort kunnen worden afgezet. Het verwijderen gebeurt tevens handmatig (zonder gebruik van zwaar materieel, maar bijvoorbeeld wel met een-assige tractor met maaibalk); dit vanwege de mogelijke aanwezigheid van poppen in de bodem en strooisellaag die niet mogen worden gedood tijdens de maaiwerkzaamheden. Hierop volgend dient de strooisellaag voorzichtig verwijderd en in geheel teruggebracht te worden op een alternatieve locatie buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden om het doden van larven te voorkomen.
- Buiten het projectgebied blijft de vegetatie met waardplanten intact waardoor teunisbloempijlstaart naar deze planten kan uitwijken. Wanneer de waardplanten zijn verwijderd dient met de werkzaamheden te worden gewacht tot het moment dat de poppen uitkomen en de imago's van de teunisbloempijlstaart op eigen kracht het projectgebied hebben verlaten, dit vindt plaats in de vliegperiode in mei-juni. Door afwezigheid van waardplanten (deze zijn immers voor het broedseizoen reeds gemaaid) tijdens de ei-afzetperiode vindt geen nieuwe ei-afzet plaats binnen het projectgebied en

kan vanaf juli (wanneer met zekerheid alle dieren zijn uitgevlogen) begonnen worden met de werkzaamheden. Van een wezenlijke verstoring of doden van individuen is zodoende geen sprake.

Watervleermuis (HZP)

De 12 vleermuiskasten voor watervleermuis in de HZP worden door RWS aangebracht voor het parseizoen.

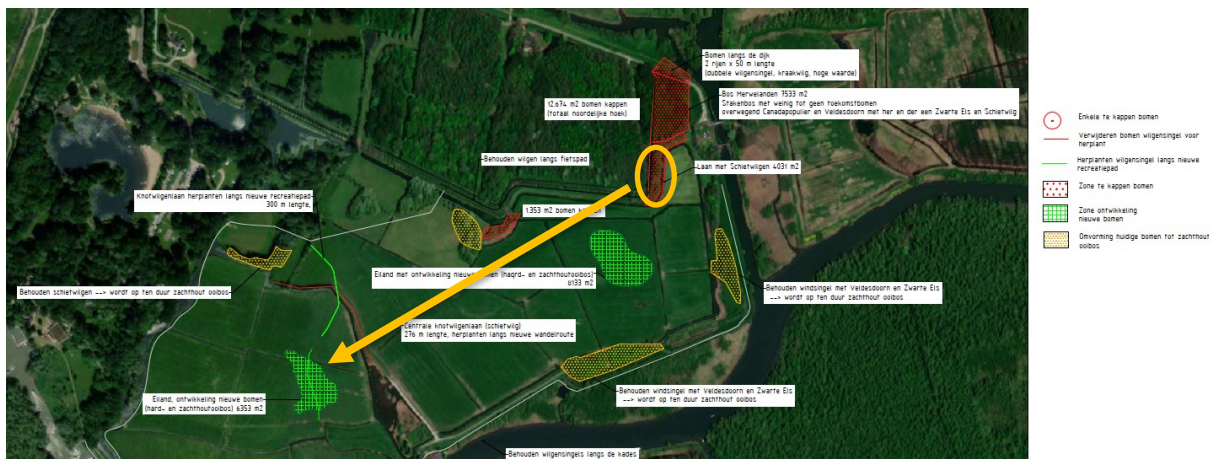
Verblijfplaatsen watervleermuis (Hel- en Zuilespolder)

De drie schietwilgen met verblijfplaatsen van watervleermuis moeten (naar verwachting) wijken. Om doden van individuen van watervleermuis in hun verblijf te voorkomen en te borgen dat de dieren blijvend gebruik kunnen maken van dit poldergebied als verblijfplaats, worden volgende maatregelen genomen:

In de planuitwerkingsfase wordt met de aannemer onderzocht of het mogelijk is de bomen toch te behouden op de bestaande locatie. Enkel als dit niet mogelijk blijkt (bv. werkzaamheden t.b.v. waterkering niet uitvoerbaar en/of onvoldoende ruimte resterend voor stabiele worteling van de bomen), worden de bomen verwijderd.

De bomen met verblijfplaatsen worden voorafgaand de werkzaamheden in het gebied en op een moment dat vleermuizen hier geen gebruik van maken mét worstelstelsel uitgegraven (niet gekapt!) en verplaatst naar een nieuwe locatie. Gezien het gaat om zomer- of kraamverblijven kunnen de dieren in de periode vanaf maart tot half oktober in de bomen aanwezig zijn (daarna trekken ze naar winterverblijven elders). Het uitgraven en verplaatsen gebeurt daarom in de winterperiode, tussen eind oktober en eind februari. De bomen worden teruggeplaatst op een gelijkwaardige locatie binnen de polder (=leefgebied van deze populatie). Daartoe is een locatie in het westen van de polder gekozen, in een nieuw aan te leggen bosschage (hard- en zachthoutoobos), langs de hoofdeul die door de polder zal lopen (zie afbeelding **fout! geen tekst met de opgegeven stijl in het document..2**).

Afbeelding **fout! geen tekst met de opgegeven stijl in het document..2** Overzicht kap- en compensatieplan Hel- en Zuilespolder (boven), met indicatie van huidige en toekomstige locatie van schietwilgen met verblijfplaatsen watervleermuis (oranje cirkel en pijl); En referentieontwerp ter kadering (onder)

Gezien de nieuwe locatie van de bomen zich binnen het werkkerrein van de herinrichting bevindt, en dus enige tijd verstoord zal zijn (door verschillende werkzaamheden ten behoeve van omvorming tot getijdengebied), is het aannemelijk dat de lokale populatie watervleermuizen niet meteen de verplaatste bomen weer in gebruik neemt als verblijf.

Om te borgen dat ook in deze overgangperiode er voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn, worden er door RWS meerdere vleermuiskasten opgehangen.

Verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis (GA)

Gezien de exacte locatie van het paarverblijf van gewone dwergvleermuis nabij het parkeerterrein niet bekend is, moet worden aangenomen dat dit zich kan bevinden in de bosschage rond dit parkeerterrein, en daarmee op korte afstand van de dam. Om te voorkomen dat de werkzaamheden voor het vervangen van de dam door een brug zorgen voor verstoring tot in het paarverblijf van deze soort, en daarmee het verblijf indirect aantasten, worden de volgende maatregelen in acht genomen:

- de vervanging van de dam met duikers door een brug wordt trillingvrij en piekgeluidvrij uitgevoerd (bv. niet heien);
- indien dit niet mogelijk is, worden deze werkzaamheden geheel buiten de paarperiode van gewone dwergvleermuis uitgevoerd. Dat wil zeggen buiten de periode van half juli tot en met oktober.

Bever (HZP, HZPN)

De werkzaamheden zoveel mogelijk overdag uitvoeren.

Om verstoring van dieren in de burchten, en daarmee indirecte aantasting van de burchtlocaties te mitigeren, wordt in de directe omgeving (< 50 m) van de burchtlocaties en in overige delen van het gebied die relatief veel gebruikt worden door bevers uitsluitend gewerkt buiten de meest kwetsbare periode van bever. De meest kwetsbare periode voor bevers is de voortplantingsperiode, die loopt van mei tot en met augustus.

Noordse woelmuis (HZP en HZPN) / Waterspitsmuis (HZP)

Ongeschikt maken leefgebied: Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden op een bepaalde locatie wordt deze ongeschikt gemaakt voor noordse woelmuis en waterspitsmuis door de vegetatie kort af te maaien en het maaisel af te voeren.

Rivierrombout (GA)

Mitigatie van negatieve effecten op rivierrombout, die als gevolg van het voornemen in projectgebied Gors en de Aanwas zullen optreden, bestaat uit het aanpassen van de werkwijze en planning zoals volgt:

Werkzaamheden op/aan de oevers worden zo mogelijk uitgevoerd in de periode half augustus tot en met half mei, op het moment dat uitsluitende larven/ imago's van rivierrombout ontbreken. Aangezien het moment van uitsluipen sterk afhankelijk is van het weersverloop, dient een ecologisch deskundige op basis van meteorologische gegevens de exacte periode vast te stellen waarin de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd (onderdeel ecologische begeleiding).

Als werkzaamheden in de periode half augustus tot en met half mei niet mogelijk zijn, dan is uitvoering mogelijk in de periode half juli tot en met half augustus (buiten de belangrijkste uitsluiperperiode van rivierrombout). Hierbij geldt dat dagelijks voor de start van de werkzaamheden door de ecologisch deskundige gecontroleerd wordt of uitsluitende larven/imago's aanwezig zijn (onderdeel ecologische begeleiding). Bij het aantreffen van vers uitgeslopen larven/imago's worden deze verplaatst naar een oeverzone langs de rivier waar geen werkzaamheden plaatsvinden.

Afbeelding **Fout! Geen tekst met de opgegeven stijl in het document.**3 Overzicht kwetsbare periode larven rivierrombout [lit. 14]

	jan	feb	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec
Larven in de rivier*												
Uitsluitende larven en imago's op de oever												

- = Kwetsbare periode, geen werkzaamheden uitvoeren
- = Kwetsbare periode, maar werkzaamheden mogelijk als het niet anders kan
- * Larven zijn het hele jaar door in de rivier aanwezig, tussen half juli en half augustus zijn de aantallen larven het kleinst.

De werkzaamheden worden in principe uitsluitend vanaf het land uitgevoerd, zodat de waterzone niet wordt betreden. Indien toch graafwerkzaamheden in de waterbodem plaatsvinden, worden volgende maatregelen toegepast:

- de betreffende waterbodem wordt vooraf in twee stappen afgegraven, startend met de eerste (worst case) 10 cm waar de larven zich in op kunnen houden;
- het opgegraven substraat wordt zo spoedig mogelijk rustig en gedoseerd benedenstrooms van de werklocatie terug in de rivier gebracht, zodat de larven zich weer in de bodem kunnen ingraven.